

פירש לאיזה מקצת היתה כוונתו, וכיון שלא חישוב על כולו לאכילה, אין כביצה ממנו מקבל טומאה כשהוא בפני עצמו, אבל כשהוא ביחד עם שאר אוכלים, אותו מקצת שהיה בו מחשבה לאכילה מצטרף עם שאר האוכלים. וְחָד אָמַר, שמדובר כאן באופן שִׁמְקָצְתוּ שִׁפְלִטְתוּ הִיא – נשאר דבוק על העור מחמת נשיכת חיה, כגון שנשכה כלב ודלדל מקצת מן הבשר שלצד העור, ואחר כך שחט את הבהמה, וּמְקָצְתוּ שִׁפְלִטְתוּ הַכֶּפֶץ בשעת הפשטו, ואין ידוע מהו הבשר שפלטתו חיה ומהו הבשר שפלטתו הסכין, ומדובר שלא חישוב על האלל לאכילה, ולכן הבשר שפלטתו הסכין בטל מתורת אוכל כיון שטלו הוא מדעתו, אבל הבשר שפלטתו חיה, כיון שמאליו הוא נעשה, לא בטל מתורת אוכל, הלכך כביצה ממנו בפני עצמו אינו מקבל טומאה, אבל כשהוא ביחד עם שאר אוכלים, אותו מקצת הבשר שפלטתו חיה מצטרף עם שאר האוכלים.

הגמרא מביאה משנה (טהרות פ"א מ"ב) הדנה בחלקי נבלת עוף טהור המצטרפים עם הבשר לטמא טומאת אוכלים: תֵּנָן הַתָּם, הַחֲרֻטִּים שהעוף נמקד בו, וְכֵן הַצִּפְרָנִים שלו, מִיִּמְמָאִין – מכניסים את הטומאה לבשרו מדין 'יד', שאם נגע בהם שרץ נטמא הבשר, וּמִיִּמְמָאִין – ומוציאים את הטומאה ממנה מדין 'יד', שאם קיבל העוף טומאה מן השרץ, ונגעו אלו באוכל טהור נטמא האוכל, וּמִצִּפְרָפִין עם בשרו להשלימו לשיעור כביצה לטמא טומאת אוכלים.

ומקשה הגמרא: חֲרֻטִּים עֵץ בְּעֵלְמָא הוא ואינו ראוי לאכילה כלל, ומדוע מצטרפת עם הבשר. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, המשנה מדברת בַּחֲרֻטִּים הַתְּחִתָּוִן של העוף. ומקשה הגמרא: הלא חרטים הַתְּחִתָּוִן נִמְי עֵץ בְּעֵלְמָא הוא ואינו ראוי לאכילה. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב פֶּפְא, המשנה מדברת בחלק הַתְּחִתָּוִן שֶׁל הַחֲרֻטִּים הַעֲלִיּוֹן – שבתוך הפה יש קליפת רצועה דקה שהיא דבוקה לחרטום העליון לארבו, וחלק זה ראוי לאכילה אגב הבשר.

ומקשה הגמרא עוד: צִפְרָנִים גם כן אינם ראויים לאכילה, ומדוע מצטרפים עם הבשר. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, המשנה מדברת בַּמְּקוֹם הַמְּוַבְּלָעִים בְּבֶשֶׂר – בשרשי הצפרנים שמובלעים בבשר, ששם ראויים הם לאכילה.

שנינו במשנה: הַקֶּרְנִים מצטרפים עם הבשר לטמא טומאת אוכלין. אָמַר רַב פֶּפְא, המשנה מדברת בַּמְּקוֹם שְׁחֹתְבִין את הקרנים ויוצא מִהֶן דָּם, והיינו במקום שמחוברים בבהמה ששם הם רכים, וכיון שנאכלים אגב שאר הבשר לכך הם מצטרפים עמו, אבל שאר הקרנים אינם חשובים אוכל כלל, ואינם מצטרפים.

שנינו במשנה: כִּיּוּצָא בּוֹ – מצינו דבר נוסף שנוהג בו טומאת אוכלין ואין נוהג בו טומאת נבלה, ישראל הַשּׁוֹחֵט בְּהֶמָּה טמאה לצורך עובד כוכבים, אף אם הבהמה לא מתה לגמרי אלא עדיין מפרכסת, דהיינו שמנענעת את איבריה, יש לה דין אוכל ומטמאת טומאת אוכלים. הגמרא מביאה שני תנאים נוספים הנצרכים כדי שהבשר יקבל טומאה: אָמַר רַבִּי אִסִּי, יש תנאים ששונים, ששחיתת יִשְׂרָאֵל בְּהַמָּה מִמָּאָה, וְכֵן שְׁחִיתָ עוֹבֵד כּוֹכְבִים בְּהַמָּה מְהוּרָה, והבהמה עדיין מפרכסת, צְרִיבִין מְחַשְׁבָה לאכילה כדי שיחול עליה שם אוכל, כלומר, ישראל ששחט בהמה טמאה, אינו חל עליה שם אוכל מיד בשחיתתה, אלא אם כן חישוב עליה להאכילה לעובד כוכבים, וכן עובד כוכבים ששחט בהמה טהורה, אינו חל עליה שם אוכל מיד בשחיתתה אלא אם חישוב עליה להאכילה לישראל, אבל אם שחטה סתם, אין עליה שם אוכל עד תמותה, וְכֵן צְרִיבִים הַכָּשָׁר מִיָּם מְמָקוֹם אַחֵר, כדי לטמא טומאת אוכלין, שדם שחיתתה אינו מכשירה לקבל טומאה, ואף שדם הוא אחד מהמשקים המכשירים, היינו דווקא דם של שחיטה כשירה, או דם חללים, דהיינו שהתיז את ראשה מצווארה, אבל כאן שאינה שחיטה כשירה, וגם לא דם חללים, דינו כדם מכה שאינו מכשיר.

הגמרא מקשה מבריייתא על התנאים ששנו לעיל שבהמה טמאה המפרכסת צריכה הכשר כדי לקבל טומאה. ומקשה הגמרא: הַכָּשָׁר משקים כדי לקבל טומאה לָמָּה לִי, הרי סוּפֵי של בהמה זו לְטַמָּא מוּמָאָה חֲמוּרָה – שכשתמות ותהיה נבלה טמאת אדם וכלים בכזית,

וְהָרַר מֵיָּתִי לָהּ – ואחר כך למדים לְדִין עֲרָלָה בגזירה שוה 'פְּרִי' 'פְּרִי' מִכְּבוּרִים, שכשם שביכורים דווקא משקים היוצאים מזיתים וענבים יש להם קדושת ביכורים, כך בערלה לוקים רק על משקים היוצאים מזיתים וענבים.

שנינו במשנה: וְהֶאֱלָל מצטרף עם הבשר לטמא טומאת אוכלים. מבררת הגמרא: מֵאֵי אֵלֵל. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, מִרְטָקָא – גיד השדרה והצוואר, והוא רחב ולבן וקשה מאד, וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר, בְּשָׂר שִׁפְלִטְתוּ – (שדילגון) הַכֶּפֶץ, כלומר, כשמפשיטים את העור, לפעמים נשאר מקצת מהבשר דבוק לו מחמת שהסכין לא הפרידו, ובשר זה אינו חשוב, ולכך אינו מקבל טומאה בפני עצמו.

הגמרא מקשה על ריש לקיש: מֵיָּתִיב, כתוב בפסוק (איוב י"ד) שאיוב אמר לחבריו וְאוֹלָם אַתֶּם מַפְלִי שִׁקָּר רַפְּאֵי אֵלֵל בְּלִבְכֶם – דוברי שקר אתם, ודבר שאין בו רפואה אתם אומרים לי לעשות לרפואתי, ומבואר ש'אלל' הוא דבר שאין לו רפואה. בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְּאָמַר ש'אלל' היינו מִרְטָקָא, היינו – לכך נקרא 'אלל', כיון דְּלֵאוּ בְּרַפּוּאָה הוּא, שמשנפסק גיד השדרה והצוואר אין לו רפואה להתחבר עוד עם הבשר, אֵלֵא לְמָאן דְּאָמַר שְׁהוּא בְּשָׂר שִׁפְלִטְתוּ הַכֶּפֶץ, הלא בְּרַפּוּאָה הוּא שהמדלדל בשר מן החי פעמים שקושרים אותו במקומו, והוא נדבק עם שאר הבשר ומתרפא, ומדוע נקרא 'אלל'.

מתרצת הגמרא: בְּ'אֵלֵל' דְּקָרָא, דְּבוּלֵי עֲלָמָא לא פְּלִיגי – בין רבי יוחנן ובין ריש לקיש אינם חולקים שהוא מרטקא. כִּי פְּלִיגי, בְּ'אֵלֵל' דְּמִתְנִיתִין, שלרבי יוחנן הוא מרטקא, ולריש לקיש אינו מרטקא אלא בשר שפלטתו הסכין.

הגמרא מביאה ראיה לריש לקיש ממשנתנו (לעיל קכ): תָּא שְׂמַע, שנינו בסיפא של המשנה, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הֶאֱלָל של נבלה הַמְּבוּבָם – הנאסף במקום אחד, אִם יֵשׁ בוּ כְּזוֹת בְּמְקוֹם אַחֵר, הרי הוא חשוב כבשר נבילה, וְהִיבִינָן עֲלָיו מִשּׁוּם נְבִלָה, בין לענין שאם אכלו לוקה עליו, ובין לענין שאם נגע בו ונכנס לבית המקדש קודם שיטוה את עצמו חייב כרת. וְאָמַר רַב הוֹנָא, שמה שמחייב רבי יהודה, וְהוּא – דהיינו דווקא כשִׁבְנָם בו בעצמו למקום אחד, שאז החשיבו וגילה דעתו שלא בטלו מתחילה, אבל אם נכנס מאליו, כגון שלא במתכוון, או על ידי תיגוקות, מודה רבי יהודה שאינו חשוב נבלה.

ומקשה הגמרא: בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְּאָמַר ש'אלל' היינו בְּשָׂר שִׁפְלִטְתוּ הַכֶּפֶץ, הִינּוּ דְּבִי אֵיכָא – לכך כשיש כְּזוֹת במקום אחד מִיָּתִיב, שכיון שבנסו, החשיבו לאוכל, וגילה דעתו בזה שלא בטלו מתחילה, אֵלֵא לְמָאן דְּאָמַר מִרְטָקָא, כִּי אֵיכָא כְּזוֹת במקום אחד מֵאֵי הוּי, הלא עֵץ בְּעֵלְמָא הוּא, ואינו ראוי לאכילה, ומדוע יהא חייב עליו.

מתרצת הגמרא: אֵלֵיכָא דְּרַבִּי יְהוּדָה – באלל שהזכיר רבי יהודה, לא פְּלִיגי – לא נחלקו ריש לקיש ורבי יוחנן, ושניהם סוברים שהוא בשר שפלטתו הסכין, כִּי פְּלִיגי, אֵלֵיכָא דְּרַבִּין – באלל שהזכיר תנא קמא. שְׂרָפִי יוֹחָנָן אָמַר, מִרְטָקָא נִמְי נְקָרָא אֵלֵל, כמו שמצינו בפסוק (איוב שם), ולכן, אלל שהזכיר התנא קמא שִׁמְצַמְרָף עם הבשר, בכל מיני אלל מדבר, בין בבשר שפלטתו הסכין ובין במרטקא, וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר, שהיינו דְּקָא בְּשָׂר שִׁפְלִטְתוּ הַכֶּפֶץ, אֵבֵל מִרְטָקָא עֵץ בעלמא הוא, ולא מְצַמְרָף עם הבשר.

הגמרא מקשה לפי ריש לקיש שסובר שהאלל שכתוב ברישא של המשנה שהוא מצטרף עם שאר הבשר, מדובר דווקא בבשר שפלטתו הסכין, באיזה אופן מדובר. מקשה הגמרא: הֵאֵי בְּשָׂר שִׁפְלִטְתוּ הַכֶּפֶץ הִיבִי דְּמֵי – במה מדובר, אִי – אם מדובר דְּהִשִּׁיב עֲלֵיהּ – שחיטתו עליו לאכלו, אֵפִילוּ פִּנְפִי נִפְשִׁיהּ – בפני עצמו מִיִּמְמָא טומאת אוכלים, ומדוע שנינו במשנה רק שמצטרפת עם הבשר, ומשמע שבפני עצמו אינו מטמא, וְאִי דְּלֵא חֲשִׁיב עֲלֵיהּ לאכלו, הלא בְּבוּלֵיהּ בְּמִלְחָה מתורת אוכל, ואפילו ביחד עם הבשר לא יטמא.

מתרצת הגמרא: רַבִּי אֲבִין וְרַבִּי מִיִּישָׁא שניהם תירצו את הקושיא, אלא שכל אחד מהם העמיד את המשנה באופן שונה. חָד אָמַר, שמדובר כאן כגון שרק מְקָצְתוּ ומהאלל חֲשִׁיב עֲלָיו לאכלו, ולא

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' א

9 לזרעים, דהיינו שאין סופו לטמא טומאה המורה – שאינו מטמא
10 אדם וכלים לעולם, צריך הכשר, ולמעט בהמה טמאה המפרכת,
11 שכיון שסופה לטמא טומאה חמורה כשתמות, אינה צריכה הכשר,
12 וקשה על התנאים ששנו לעיל שצריכה הכשר.
13 וכן תנא בברייתא, אמר רבי יוסי, מפני מה אמרו (טהרות פ"א מ"א)
14 שנבלת עוף טהור צריכה מחשבה לאכילה כדי שתקבל טומאת
15 אוכלים מן השרץ, ואינה צריכה הכשר משקים כדי לקבל טומאה,
16 מפני

1 ומטמאת אפילו במשא, וכל דבר שסופו לטמא טומאה המורה, לא
2 בעי הכשר משקים, דתני רבי רבי ישמעאל, כתוב בתורה לגבי
3 טומאת אוכלים (ויקרא י"א לה) 'וכי יתן מים על זרע', ומאחר שדין
4 הכשר כתוב לגבי זרעים אנו למדים דין הכשר בשאר דברים מזרעים,
5 מה – כשם שמצינו בזרעים שאין סופן לטמא טומאה המורה –
6 שאינם נעשים אב הטומאה עולמית, ואפילו אם נגעו במת שהוא אבי
7 אבות הטומאה, אינם נעשים אב הטומאה לטמא אדם וכלים,
8 וצריכין הכשר במשקים כדי לקבל טומאה, אף כל דבר שדומה

מפרכסת לא לישראל ולא לנכרי, וכן אם נִתְּרָה ועודה מפרכסת, אִין
 בָּהּ מוּמְאָה שֶׁל כְּלוּם.
 הברייתא עוברת לדון בדִין שחיטת נכרי. ממשכה הברייתא: שֶׁחַט
 עוֹבֵד בּוֹכְבִים בהמה טהורה בְּמִקּוֹם שֶׁאִין עוֹשֶׂה אוֹתָהּ מִרְפָּה – כגון
 ששחט חצי מזקנה, וְכֹא יִשְׂרָאֵל וְנִמְרָה, ששחט את שני הסימנים או
 רובם, הרי זו שחיטה בְּשִׁרְיָה. שֶׁחַט יִשְׂרָאֵל בהמה טהורה, בִּין אם
 שחטה בְּמִקּוֹם שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ מִרְפָּה – כגון ששחט רוב הקנה, וְכִין
 אם שחטה בְּמִקּוֹם שֶׁאִין עוֹשֶׂה אוֹתָהּ מִרְפָּה, וְכֹא עוֹבֵד בּוֹכְבִים
 וְנִמְרָ שֶׁחִטָּתוֹ, הואיל וגמר השחיטה נעשית על ידי עובד כוכבים
 הרי זו שחיטה פְּסוּלָה.
 ממשכה הברייתא: הַרְזָה שֶׁאִיכָל מִבֶּשֶׂר הִתְקַמָּה קוֹדֵם שֶׁתִּצַּא
 נִפְשָׁהּ וְשִׁחַתָּהּ, הוֹתֵר בְּיָדָהּ בְּשִׁחַת מִבֵּית – ממקום שֶׁחִטָּתָהּ,
 וּמוֹלְחָה יָפָה יָפָה כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת דָּמוֹ, וּמְדִיחָה – ורוחץ את הבשר
 במים יָפָה יָפָה, וּמְמַתִּין לָהּ לְבַהֲמָה עַד שֶׁתִּצַּא נִפְשָׁהּ, וְאַחַר כֵּךְ
 אוֹכְלוּ, אֲחֵר עוֹבֵד בּוֹכְבִים וְאַחֵר יִשְׂרָאֵל מוֹתְרִין בּוֹ, שאף שנחתך
 מהבהמה קודם שיצאה נפשה, והרי בעובד כוכבים המיתה קובעת
 אצלם, מכל מקום כיון שלישראל מותר מיד בשחיטה, מותר גם
 לנכרי, שלא מצינו דבר שיהא מותר לישראל והוא אסור לנכרי.
 הגמרא אומרת שמברייתא זו יש להביא סיעו לדברי אמורא. אומרת
 הגמרא: ברייתא זו ששינו בה בשטר שנחתך מהבהמה קודם שתצא
 נפשה, מותר הבשר גם לעובד כוכבים לאור שנתצא נפשה, כְּפִינֵי
 לִיָּה לְרַב אִידִי בְּרַב אִבִּין, דְּאָמַר רַב אִידִי בְּרַב אִבִּין אָמַר רַבִּי יִצְחָק
 בְּרַב אִשְׁיִין, הַרְזָה שֶׁיִּכְרִיא מִחֲלוּ, הוֹתֵר בְּיָדָהּ מִיַּד לְאַחַר
 שחיטת הבהמה מִבֵּית הַשְּׁחִיטָה, שבשר זה טוב הוא לרפואה,
 וּמוֹלְחָה יָפָה יָפָה, וּמְדִיחָה יָפָה יָפָה, וּמְמַתִּין לָהּ עַד שֶׁתִּצַּא נִפְשָׁהּ,
 אֲחֵר עוֹבֵד בּוֹכְבִים וְאַחֵר יִשְׂרָאֵל מוֹתְרִים בּוֹ.
 שנינו לעיל בברייתא, שישראל ששחט בהמה טמאה לצורך נכרי,
 ונכרי ששחט בהמה טהורה לצורך ישראל, הואיל ושחטה שחיטה
 גמורה, מועלת השחיטה להחשיבה אוכל אפילו בעודה מפרכסת,
 הגמרא מביאה כמה שאלות הקשורות לדיני הברייתא: כְּעִי רַבִּי
 אֶלְעָזָר, שחט בהמה ושִׁיָּהָ בָּהּ באמצע שחיטתה יותר מהשיעור
 שמותר להחשיבה, או שִׁדְרָם בָּהּ – חתך את הראש בבת אחת ולא
 הולך והביא את הסכין, מַהוּ הַדִּין לַעֲנִין טומאת אוכלים בעודה
 מפרכסת, האם אומרים מאחר ששהייה ודריסה פוסלים את השחיטה
 בבהמה טהורה, חשוב כנחירה ואינה מטמאת אוכלים עד
 שתמות, או לא. משיבה הגמרא: אָמַר לִיָּה הֵהוּא סְבָא –[זקן לרבי
 אלעזר, הָכִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, צְרִיכָה הַכֹּהֵן שֶׁחִיטָּה – שחיטה
 כשירה כְּאִילוּ הִיתָה בְּהֵמָה טְהוֹרָה שמכשירה לאכילה.
 שואלת הגמרא: הַכֹּהֵן לֵאמֹר – לצורך איזה כוונה דייק דבריו לומר
 שצריך 'הכשר' שחיטה כטהורה, היה לו לומר שצריך שחיטה
 כטהורה. משיבה הגמרא: אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בְּרַב יִצְחָק, שֶׁבֶא
 להשמיענו שצריך גם בְּדִיקַת הַסִּבִּין קודם השחיטה, כמו בבהמה
 טהורה שרוצה להכשירה לאכילה.
 בהמה חיה שיש לה כלים בלועים בתוך מעיה, והיא נמצאת בתוך
 אוהל שיש בתוכה מת, אין הכלים שבתוך מעיה מקבלים טומאה,
 שהבהמה מצילה על הכלים שבתוך מעיה (לעיל טא), ומבררת הגמרא
 לענין בהמה המפרכסת האם היא מצילה על הכלים שבתוך מעיה או
 לא: כְּעָא מִיָּנִיה רַבִּי יוֹרָא מְרַב שִׁשְׁתָּה, ישראל ששחט בהמה טמאה
 לצורך נכרי, ונכרי ששחט בהמה טהורה לצורך ישראל, ועודה
 מפרכסת, מַהוּ שֶׁתִּצַּל גּוֹף הַבְּהֵמָה עַל הַכִּלִּים הַבְּלוּעִין שֶׁבְּתוֹכָהּ
 שלא יטמאו בחמת המת. אָמַר לִיָּה רַב שֶׁשֶׁת לְרַבִּי זִירָא, מִמֵּה
 שכתוב בברייתא שמשמאה טומאת אוֹכְלִין מוכח שהיא נחשבת
 כמתה, וְכִי יִתְּבֵן לומר שהיא מַצְלֵת על הכלים שבתוך מעיה, אלא
 ודאי שאינה מצילה.
 רבי זירא דוחה את תשובתו של רב ששת: אָמַר לִיָּה רַבִּי זִירָא לְרַב
 ששת, הרי אפשר להוכיח להיפך, שממה שכתוב בברייתא שאינה
 מְטַמְּאָה טומאת נְבִלוֹת מוכח שאינה נחשבת כמתה, וְכִי יִתְּבֵן לומר
 שלא תִּצַּל על הכלים, אלא ודאי שמצילה על הכלים, וכיון שאפשר

שֶׁשׁוּפָה לְטַמָּא מוּמְאָה חֲמוּרָה כשאוכלה, שמשמאת את האדם עם
 הבגדים שעליו, וקשה על התנאים ששנו לעיל שבהמה מפרכסת
 צריכה הכשר.
 מתרצת הגמרא: אָמַר הַתְּנַיִת, שונה בהמה המפרכסת, שעדיין לא
 שייך בה טומאה חמורה, וגם אין ודאי סופה לבוא לידי טומאה
 חמורה, הוֹאִיל וְעוֹדָה מפרכסת, וְכֹל הוּא לְגוֹרְרָה לגרורים דקים,
 וְלִתְּמִיָּה וְלִהְיֵאסִיר את הבהמה על גרורים שהם פְּחוֹת מְכִוִּת,
 ויכול לעשות כך עד שתכלה כל הבהמה, ושוב לא תטמא טומאת
 נבלות.
 הגמרא מקשה טהורה בדברי חזקיה: אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן לְרַבִּי
 זִירָא, וְכִי אָמַר הַתְּנַיִת הָכִי, שמפרכסת אין לה טומאת נבלות, וְהָא
 אִיתְּמַר, שֶׁחַט בָּהּ בבהמה טמאה, שְׁנַיִם – את שני הסימנים, או רוב
 שְׁנַיִם, וְעַדִּין הִיא מְפַרְכֶּסֶת, הַתְּנַיִת אָמַר, אִינָה לְאַבְרָם – אין בן
 נח מוזרה על אכילתה משום אבר מן החי, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, יִשְׁנָה
 לְאַבְרָם – בן נח מוזרה עליה משום אבר מן החי. הגמרא מסבירה את
 טעם מחלוקתם: הַתְּנַיִת שֶׁאָמַר אִינָה לְאַבְרָם סוֹבַר, שאף בעודה
 מפרכסת מֵתָה הִיא חֲשׂוּבָה, ואין בשרה חשוב אבר מן החי, וְרַבִּי
 יוֹחָנָן שֶׁאָמַר יִשְׁנָה לְאַבְרָם סוֹבַר, לֹא מֵתָה הִיא. וכיון שסובר
 חזקיה שדינה כמתה, איך אמר שאינה מטמאת נבלות.
 מתרצת הגמרא: אָמַר לִיָּה רַבִּי זִירָא לְרַבִּי יִרְמְיָה, בהמה המפרכסת
 יִצְתָה מְבִלָּל חֵיהָ, ואמנם לְכֻלָּל מֵתָה לֹא בָּאָתָּה עַדִּין, ואצל טומאת
 נבלות כתוב (ויקרא יא ט) 'וכי ימות מן הבהמה וגו'.
 הגמרא חותרת לדון במחלוקת של חזקיה ורבי יוחנן ומביאה ברייתא
 כדעת רבי יוחנן: גּוֹפָא, שֶׁחַט בָּהּ בבהמה טמאה שְׁנַיִם, או רוב
 שְׁנַיִם, וְעַדִּין הִיא מְפַרְכֶּסֶת, הַתְּנַיִת אָמַר, אִינָה לְאַבְרָם, רַבִּי יוֹחָנָן
 אָמַר, יִשְׁנָה לְאַבְרָם.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נְקוּט – אחוז לְהָא דְרַבִּי יוֹחָנָן בִּידָהּ, משום דִּתְנִי
 רַב אִשְׁעִיָּא בְּיוֹתֵיהּ, דִּתְנִי רַב אִשְׁעִיָּא (תוספתא אהלות פ"ב ה"א),
 יִשְׂרָאֵל שֶׁשֶׁחַט בְּהֵמָה טַמְאָה לְצוּרָה עוֹבֵד בּוֹכְבִים, אִם שֶׁחַט בָּהּ
 שְׁנַיִם, או רוב שְׁנַיִם, וְהַבְּהֵמָה מְפַרְכֶּסֶת, אִם נִגְעָה בשרץ חזרה
 ונגעה באוכלים טהורים, הרי היא טומאת אוֹכְלִין,
 שהואיל ושחטה ישראל כהלכות שחיטה, וחישב עליה להאכילה
 לעובד כוכבים, מועלת השחיטה להחשיבה כאוכל, אֲכָל לֹא – אינה
 מטמאה טומאת נְבִלוֹת עד שתמות. דִּין נוסף: אָבֵר הַפּוֹרֵשׁ מְמַנָּה,
 הרי הוא כְּאֵבֶר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחֵי – מבהמה חיה, וטמא מיד כדן אבר
 מן הנבלה (להלן בבבא), וְכִשְׁר הַפּוֹרֵשׁ מְמַנָּה, הרי הוא כְּבִשְׂר הַפּוֹרֵשׁ
 מִן הַחֵי שאינו מטמא כלום (שם), ודינו כבשר הפרוש מן החי לענין
 שֶׁאִסוּר באכילה לְכַנֵּי נֶחֶ, וְאִפִּילוּ לְאַחַר שֶׁתִּצַּא נִפְשָׁהּ – שתמות
 הבהמה, נשאר באיסורו, הואיל ונחתך מהבהמה בחייה, הרי
 שמבואר מהברייתא כדעת רבי יוחנן, שבהמה טמאה המפרכסת
 אסורה לבן נח משום אבר מן החי.
 הגמרא מביאה את המשך הברייתא ומבארת אותה. ממשכה
 הברייתא: שֶׁחַט בָּהּ – בבהמה טמאה, סימן אֲחֵר, או רוב של סימן
 אֲחֵר, אִינָה מְטַמְּאָה טומאת אוֹכְלִין, שהואיל ולא מצינו במקום
 אחר היתר בסימן אחד בעודה מפרכסת לא לישראל ולא לנכרי, אין
 שחיטה כזו מחשיבה לאוכל עד שתמות, וכן אם נִתְּרָה – קרע את
 הבהמה, ועודה מפרכסת, כיון שלא מצינו היתר אכילה בכגון זה, אִין
 בָּהּ מוּמְאָה שֶׁל כְּלוּם – אינה מטמאת טומאת אוכלין.
 וְעוֹבֵד בּוֹכְבִים שֶׁשֶׁחַט בְּהֵמָה טְהוֹרָה לְצוּרָה יִשְׂרָאֵל, וְעַדִּין
 מְפַרְכֶּסֶת, הרי היא מְטַמְּאָה טומאת אוֹכְלִין, ואף ששחיטת עובד
 כוכבים פסולה היא, הואיל ואם שחטה ישראל יש לבהמה זו היתר
 בשחיטה, מועלת מחשבת העובד כוכבים שחישב להאכילה
 לישראל להחשיבה אוכל, אֲכָל לֹא טומאת נְבִלָה עד שתמות. אָבֵר
 הַפּוֹרֵשׁ מְמַנָּה, הרי הוא כְּאֵבֶר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחֵי שמשמאה מיד, וְכִשְׁר
 הַפּוֹרֵשׁ מְמַנָּה, הרי הוא כְּבִשְׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחֵי שאינו מטמא כלום,
 וְאִסוּר באכילה לְכַנֵּי נֶחֶ, וְאִפִּילוּ לְאַחַר שֶׁתִּצַּא נִפְשָׁהּ. שֶׁחַט בָּהּ
 בבהמה טהורה סימן אֲחֵר, או רוב של סימן אֲחֵר, אִינָה מְטַמְּאָה
 טומאת אוֹכְלִין, הואיל ולא מצינו היתר אכילה בסימן אחד בעודה

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' ב

10 במקום אחד, אם יש בו כזית במקום אחד חייבים עליו משום נבילה.
11 אומרת הגמרא: **אָמַר רַב הוֹנָא**, מזה שמחייב רבי יהודה, **וְהוּא** – היינו
12 דווקא **כְּשֶׁבָנְסוּ** בעצמו, שאז החשיבו וגילה דעתו שלא בטלו
13 מתחילה, אבל אם נתכנס מאליו, כגון שכנסו אותו התינוקות לאחר
14 הפשטו, מודה רבי יהודה שאין חייבים עליו, שמאחר שבטלו הוא
15 מתחילה ונעשה עור, שוב אינו חוזר להיות עליו דין נבלה.
16 הגמרא מביאה עוד דין של רב הונא לגבי טומאת נבלות: **וְאָמַר רַב**
17 **הוֹנָא**, **שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים** של נבלה, **שֵׁינֵינָן** – שנמצאים **עַל גְּבִי הָעוֹר**,
18 הדין הוא **שֶׁהָעוֹר מְבַטְלֵן** מדין בשר, ואין בהם טומאת נבלה כלל.

1 לומר כך ואפשר לומר גם כמו שאמר רב ששת, אי אפשר להוכיח דין
2 זה מהברייתא.
3 הגמרא מביאה פסק של אביי בענין זה: **אָמַר אַבְיִי**, בהמה המפרכסת
4 **אֵינָהּ מַצְלֶת עַל הַכְּלִים הַבְּלוּעִים שְׂפָתוֹכָהּ**, **דִּהָא מְטַמְּאָה טוּמְאָת**
5 **אוּבְלִין**, ואם כן יש לחשוש שמא דינה כמותה, וצריך להחמיר מספק,
6 **וְהַרְוֵבְעָה חַיִּיב** מיתה אם עשה כן במזיד, ומביא חטאת אם עשה כן
7 בשוגג, **דִּהָא אֵינָהּ מְטַמְּאָה טוּמְאָת נְבִלָה**, ואם כן דינה כבהמה חיה
8 שהרובעה חייב.
9 שנינו במשנה: **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאֵלֶּל [בוי']** של נבלה המכונס